

Насоки за творчески конкурс *Да погледнем отново Изкуство срещу стигмата*

Фондация „Глобална инициатива в психиатрията – София“ обявява конкурс за творчески проекти, които допринасят за преодоляване на стигмата и дискриминацията, свързани с психичното здраве. Конкурсът е част от проекта „Да погледнем отново: Изкуство срещу стигмата“ (Re-Seeing Minds – Creative Encounters with Mental Health), осъществяван с финансовата подкрепа на Световната здравна организация.

Общ бюджет	6000 евро
Финансиране за един проект	От 500 до 1500 евро, брутна сума
Кандидати	Индивидуални творци и творчески екипи от цялата страна
Художествени форми	Всички подходящи творчески и интердисциплинарни форми
Творческа лаборатория	Участието е препоръчително, но не е условие за кандидатстване
Краен срок за реализация	30 ноември 2026 г.

Цел на конкурса

Конкурсът подкрепя създаването на произведения, които поставят човека, а не диагнозата, в центъра; оспорват стереотипите; насърчават достойнството, равнопоставеността и достъпа до права; и създават възможности за среща и диалог между хора с различен житейски опит.

Без да отричат трудните страни на психичноздравните преживявания, проектите следва да насочват вниманието и **към възможностите, отношенията, талантите, правата, принадлежността и начина, по който самите хора разбират и разказват своя опит.**

Тематични посоки

Предложенията могат да разглеждат една или повече от следните теми:

- идентичност, принадлежност и общност;
- право на независим живот в общността;
- достъп до права, услуги и подкрепа;
- право на образование, труд и пълноценно участие;
- приятелство, близост, семейни и обществени отношения;

- езикът и образите, чрез които говорим за психичното здраве;
- лични истории за избор, възстановяване, творчество и промяна;
- ролята на изкуството за създаване на контакт и промяна на нагласите.

Посочените теми са ориентировъчни и не ограничават творческите предложения.

Основни принципи

- **Достойнство и човешки права.** Проектите не трябва да свеждат човека до диагноза или трудност.
- **Личният опит като експертност.** Хората с психичноздравни трудности се разглеждат като носители на знание, гледна точка и творчески принос.
- **Равнопоставено участие.** Насърчава се съвместното създаване, а не говоренето вместо хората, чиито истории и опит се представят.
- **Етично представяне.** Не се допуска сензационен, съжалителен, унизителен или дискриминационен език и образност.
- **Информирано съгласие.** При използване на лични истории, образ, глас или разпознаваема информация трябва да бъде осигурено предварително и информирано съгласие.
- **Достъпност.** Когато е приложимо, кандидатите следва да предвидят как произведението и представянето му ще бъдат достъпни за различни публики.

Допустими кандидати

Могат да кандидатстват индивидуални творци на възраст над 18 години и творчески екипи от цялата страна. Поканата е отворена към хора от различни художествени области и с различен професионален опит.

- Не се изисква формално художествено образование или дългогодишен професионален опит.
- Насърчава се участието на студенти, млади творци и хора в началото на своя творчески път.
- При групово предложение се посочва един водещ кандидат, който представлява екипа и отговаря за комуникацията с организатора.
- В рамките на конкурса един кандидат или екип може да получи подкрепа само за един проект.

Участието в творческата лаборатория „Да погледнем отново“ в Бургас не е задължително условие за кандидатстване. Лабораторията дава възможност за запознаване с темата и условията на конкурса, за среща с хора с личен опит и за обсъждане на първоначални идеи.

Допустими проекти и художествени форми

Конкурсът е отворен към различни художествени форми, включително:

- фотография, визуални изкуства, илюстрация и графични истории;

- кратък филм, видео, анимация и дигитално изкуство;
- литература, творческо писане, музика и звуково изкуство;
- театър, перформанс и артистични намеси;
- инсталации, интерактивни и интердисциплинарни произведения;
- други форми, подходящи за целите и публичното представяне на проекта.

Допустими са изцяло нови идеи, както и проекти, по които вече е започнала работа, ако към момента на кандидатстването не са били публично представяни в завършен вид. Предварителни проучвания, скици, работни версии, пилотни елементи или представяне на отделни фрагменти не водят до недопустимост.

Не се финансират вече завършени произведения, повторно представяне на съществуващ проект без съществено развитие или дейности, приключили преди подписването на договора. Ако идеята е започната, кандидатът описва какво вече е направено и какво ново ще бъде създадено с подкрепата на конкурса.

Финансиране и допустими разходи

Размерът на подкрепата за един проект е от 500 до 1500 евро. Сумите са брутни и включват всички приложими данъци, осигурителни вноски и ДДС, когато такива са дължими. Общият бюджет на конкурса е 6000 евро.

Финансирането може да включва:

- авторски и изпълнителски възнаграждения;
- възнаграждения за сътрудници и участници;
- материали и консумативи;
- технически, производствени и специализирани услуги;
- наем на оборудване;
- транспорт, монтаж и представяне на произведението;
- мерки за достъпност;
- документирание и други обосновани разходи, пряко свързани с реализацията.

Не се финансират разходи, които не са свързани с одобрения проект; разходи, извършени преди подписването на договора; глоби, санкции, лихви и задължения; както и дейности и разходи, за които вече е осигурено друго финансиране.

Бюджетът се представя като обща сума, без разбивка по пера. Не се изискват оферти от доставчици или подробни финансови калкулации.

Начин на кандидатстване

Кандидатстването се извършва чрез следния онлайн формуляр:

<https://forms.gle/myT8BKysDKGwBFu79>

Формулярът включва:

1. контактна информация за кандидата или творческия екип;
2. заглавие и кратко описание на творческата идея;

3. връзка на предложението с темата за стигмата и психичното здраве;
4. целева публика и очаквано социално въздействие;
5. начин на участие на хора с личен опит, когато е приложимо;
6. основни дейности и ориентиран график;
7. искана сума;
8. информация дали идеята вече е разработвана и какво ново ще бъде създадено;
9. декларации за авторство, достоверност и липса на двойно финансиране.

Облекчено представяне на творческия опит

По желание кандидатът може да предостави един от следните видове допълнителна информация:

- линк към уебсайт, онлайн портфолио или професионален профил;
- линк към до три примера за предишна работа;
- скица, moodboard, кратък текст или друг пример, свързан с предложената идея.

Липсата на портфолио не води до отхвърляне. Представените примери служат само като допълнителна информация за творческия подход и възможността идеята да бъде реализирана. Не се оценяват известността, броят на предишните изяви или професионалните контакти на кандидата.

При затруднение с онлайн формуляра кандидатът може да поиска достъпен алтернативен начин за подаване на предложението.

Оценяване и селекция

Предложенията се оценяват от жури, включващо представители на изкуството и културата, специалисти в областта на психичното здраве и човешките права и човек с личен опит с психичноздравни трудности. Членовете на журито декларират конфликт на интереси и не оценяват предложения, с които са свързани.

Критерий	Какво се оценява	Точки
1. Съответствие с темата	Доколко проектът подкрепя намаляването на стигмата и дискриминацията, свързани с психичното здраве, и поставя човека, неговото достойнство и права в центъра.	0–20
2. Социално въздействие	Потенциалът на проекта да създаде диалог, разбиране или промяна в нагласите. Яснота на публиката и начина за достигане и взаимодействие с нея. Оценява се не само броят хора, а и дълбочината на въздействието.	0–25

Критерий	Какво се оценява	Точки
3. Етичен и приобщаващ подход	Уважително представяне без сензация, съжаление или свеждане до диагноза. Информирано съгласие, равнопоставеност и реално участие на хора с личен опит, когато проектът ги включва.	0-20
4. Оригиналност и авторски подход	Оригиналност и разпознаваемост на идеята. Авторски принос и законосъобразно, обосновано и ясно посочено използване на чужди или генерирани материали.	0-15
5. Реалистичност на изпълнението	Доколко дейностите и срокът позволяват качествена реализация и съответстват на очаквания резултат.	0-20
Общо		100

До финално класиране се допускат предложения с най-малко 65 точки. Проектите се подреждат по общ резултат до изчерпване на бюджета. При равен резултат предимство има проектът с по-висока оценка за социално въздействие, а след това – за етичен и приобщаващ подход.

Журието може да поиска кратко уточнение или да предложи промяна в бюджета и начина на реализация преди окончателното одобрение. Промени се договарят с кандидата и не могат да изменят основната идея без негово съгласие.

Организаторът може да не разпреди целия бюджет, ако няма достатъчно предложения, които покриват минималния праг за качество.

Договаряне

Договорът за изпълнение може да бъде сключен:

- с одобрения кандидат като физическо лице;
- с регистрирано от кандидата юридическо лице или дружество;
- може да закупи необходимите материали и услуги от свое име при предоставен от кандидата списък;
- при групов проект – с водещия кандидат или с юридическо лице, посочено от екипа.

Когато договорът се сключва с фирма или друго юридическо лице, кандидатът потвърждава, че то има право да представлява проекта, да получи финансирането и да уреди отношенията с останалите членове на екипа.

Договорът определя окончателния бюджет, срока, начина на плащане, очаквания резултат, публичното представяне, изискванията за отчитане и правата за използване на документация от проекта. Конкретното данъчно третиране се определя според статута на изпълнителя и приложимото законодателство.

Реализация и публично представяне

Подкрепените проекти трябва да бъдат завършени до 30 ноември 2026 г. Произведенията могат да бъдат представени чрез изложби, прожекции, перформанси, публични разговори, онлайн публикации или друг подходящ формат в София и/или Бургас и чрез комуникационните канали на проекта. Конкретният начин се съгласува с всеки автор или екип.

Избраните кандидати работят в диалог с екипа на ГИП-София и своевременно съобщават за промени, забавяне, риск за участниците или необходимост от изменение на бюджета. Съществени промени се извършват след писмено съгласуване.

Авторски права и публичност

Авторите запазват авторските права върху произведенията си. Те носят отговорност да разполагат с необходимите права и съгласия за всички включени текстове, изображения, музика, записи, лични истории и други материали. Използването на чужди или генерирани с изкуствен интелект материали трябва да бъде декларирано.

С подписването на договора авторът предоставя на ГИП-София **неизключително** право да показва произведението и да използва документация за него за целите на проекта, неговото популяризиране, представяне и отчитане, при задължително посочване на авторството. Всяко друго използване се договаря отделно.

В публикациите и публичното представяне авторите посочват подкрепата по проекта и използват предоставените от организатора обозначения и визуални материали.

Защита на личните данни

Предоставените при кандидатстването лични данни се обработват от Фондация „Глобална инициатива в психиатрията – София“ само за целите на конкурса, оценяването, комуникацията, договорирането и изпълнението.

Срокове, въпроси и допълнителна информация

Срокът за кандидатстване е **31.10.2026 г.**

Датата за обявяване на резултатите е **05.11.2026 г.**

Организаторът публикува своевременно всяка промяна в графика или условията.

Кандидатите могат да отправят въпроси и да поискат разяснение или достъпен алтернативен начин за кандидатстване чрез следните контакти:

Асена Матеева от Фондация „ГИП-София“

Е/ amateeva@mh-community.org

Т/ 0878 64 10 11.